
ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο παρών τόμος συγκεντρώνει τις εισηγήσεις των συμμετεχόντων στην ημερίδα με θέμα «Παιδιά και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης-Οι ανήλικοι στον κόσμο της επικοινωνίας» που πραγματοποιήθηκε στις 14 Απριλίου 2008. Η εκδήλωση αποτέλεσε την αφετηρία του δημόσιου διαλόγου για την προστασία των ανηλίκων από επιβλαβές περιεχόμενο στα Μέσα και στις νέες τεχνολογίες που είχε ήδη ανακοινώσει ο Υπουργός Επικρατείας κ. Θεόδωρος Ρουσόπουλος.

Η Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας - Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης με τις οδηγίες του κ. Υπουργού, έχει εδώ και τρία χρόνια καθιερώσει μια σειρά δράσεων που απευθύνονται σε παιδιά, όπως είναι το Πρόγραμμα Οπτικοακουστικής Παιδείας για παιδιά που υλοποιείται σε συνεργασία με την ΕΡΤ και με το Ινστιτούτο Οπτικοακουστικών Μέσων, και τα Βραβεία για Οπτικοακουστικά Έργα που απευθύνονται σε παιδιά με στόχο την ενθάρρυνση της παραγωγής και την εξασφάλιση κινήτρων σε δημιουργούς παιδικού έργου.

Αυτή τη θεματική έρχεται να εμπλουτίσει αποφασιστικά αναδεικνύοντας το στόχο της η σημερινή ημερίδα. Κοινή συνισταμένη των τοποθετήσεων είναι ότι οι κίνδυνοι είναι υπαρκτοί και η δημιουργία δικλίδων ασφαλείας και προστασίας των ανηλίκων επιβεβλημένη. Ο Υπουργός Επικρατείας στο καιρισμό του έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην αυτορύθμιση γιατί «μόνον όταν ο δημοσιογράφος και γενικότερα ο άνθρωπος των μέσων επικοινωνίας ενστερνίζεται κανόνες στη διαμόρφωση των οποίων έχει ο ίδιος συμβάλει, θα τους τηρήσει όχι μόνο κατά γράμμα, αλλά και στο πνεύμα τους».

Το πρώτο μέρος του τόμου εστιάζει στη θεματική «Τηλεόραση και παιδιά». Ο καθηγητής Στέλιος Παπαθανασόπουλος αναφέρεται στο «τέλος της αθωότητας» που δημιουργεί το τηλεοπτικό περιβάλλον και που δημιουργείται ένα νέο είδος ανθρώπου, αυτό του «ενήλικου παιδιού». Η καθηγήτρια Μπετίνα Ντάβου αναφέρεται στην ανάγκη ύπαρξης ενός προγράμματος εκπαίδευσης στα Μέσα Επικοινωνίας, μια συστηματική εκπαίδευση που πρέπει να ξεκινά ήδη από το νηπιαγωγείο. Δε πρέπει να δαιμονοποιούμε την τηλεόραση υποστηρίζει η καθηγήτρια Φωτεινή Τσαλίκογλου, ωστόσο η δημιουργία φοβισμένων πολιτών είναι μια από τις παρενέργειές της. Ο παραγωγός παιδικών εκπομπών Νίκος Πιλάβιος επισημαίνει ότι για την προστασία των παιδιών ευθύνονται και οι γονείς. Ο πρόεδρος της ΕΡΤ Χρήστος Παναγόπουλος αναφέρθηκε στις ποικίλες δράσεις της δημόσιας τηλεόρασης και τη φιλοσοφία που διέπει το παιδικό της πρόγραμμα ενώ η Αρχοντούλα Παπαναγιώτου, εκπρόσωπος της Ένωσης Ιδιωτικών Τηλεοπτικών Σταθμών Εθνικής Εμβέλειας, έδωσε έμφαση στη λύση της αυτορύθμισης και όχι στις νομοθετικές κυρώσεις.

Στο δεύτερο μέρος, οι εισηγητές ασχολούνται με «εξαιρετικά λεπτό και ευαίσθητο θέμα», όπως τονίζει ο καθηγητής Δημήτρης Ποταμιάνος: με τα «Παιδιά και τη διαφήμιση». Ο Μανώλης Παπαπολύζος, πρόεδρος της Ένωσης Εταιρειών Διαφήμισης-Επικοινωνίας, υποστηρίζει ότι τα παιδιά θα έχουν τα επόμενα χρόνια τη δυνατότητα, μέσα από το κινητό τους τηλέφωνο, να παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα και να σερφάρουν στο διαδίκτυο. Από τη πλευρά των γονέων, ο εκπρόσωπος της Ανωτάτης Συνομοσπονδίας Γονέων Μαθητών Ελλάδας, Γιώργος Νικολόπουλος τόνισε πως η διαφήμιση, με τις επιστημονικές μεθόδους που χρησιμοποιεί, δρα καταλυτικά στη παιδική ψυχολογία, κάτι που οι γονείς αδυνατούν να ελέγξουν, ενώ ο Γρηγόρης Αντωνιάδης του Συνδέσμου Διαφημιζομένων

Ελλάδας τόνισε πως, όσον αφορά τον ΣΔΕ, η αυτοδέσμευση λειτουργεί στην πράξη και τηρείται ο Κώδικας Δεοντολογίας της διαφήμισης. Τέλος, η επίκουρη καθηγήτρια Μπέτυ Τσακαρέστου αναφέρει ότι τα παιδιά δεν είναι οι αυριανοί, αλλά οι σημερινοί καταναλωτές και αποκτούν καταναλωτικά πρότυπα από τα μέσα επικοινωνίας, το διαδίκτυο, την κοινωνία και την αγορά.

Το τρίτο μέρος του παρόντος τόμου εστιάζει στη θεματική: «Νέα Μέσα και παιδιά». Ο πρόεδρος του Ινστιτούτου Οπτικοακουστικών Μέσων Ροδόλφος Μορώνης παρουσιάζει τα στοιχεία πανελλαδικής έρευνας που εκπόνησε το ΙΟΜ με τίτλο «Δημιουργική και ασφαλής χρήση του Διαδικτύου από νέους και νέες ως 18 ετών». Ο καθηγητής Γιάννης Πανούσης αναφέρεται στην εμπλοκή των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του διαδικτύου στην εγκληματικότητα, καθώς δράσεις παράνομες, συμπεριφορές ανήθικες, χωρίς συναίνεση, που δεν εντοπίζονται εύκολα, αφού κινούνται δικτυακά δίχως φυσική μετακίνηση, που τελούνται με μεγάλη ταχύτητα και δυνάμεις, και που όλοι μπορούν να τις επιχειρήσουν μ' επιτυχία.

Ο καθηγητής Μιχάλης Μειμάρης, αναφερόμενος στα ηλεκτρονικά παιχνίδια, τόνισε ότι γίνεται προσπάθεια τα ψηφιακά παιχνίδια να χρησιμοποιηθούν και για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Στη συνέχεια η Κωνσταντίνα Νικήτα, καθηγήτρια του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου παρουσίασε έρευνα για την επίδραση της χρήσης των κινητών τηλεφώνων στα παιδιά, ειδικά όσον αφορά την ακτινοβολία.

Στο τέταρτο μέρος εξετάζεται το «Θεσμικό Πλαίσιο». Ο πρόεδρος του ΕΣΡ Ι. Λασκαρίδης αναφέρεται στο νομοθετικό πλαίσιο αναφορικά με τη προστασία των ανηλίκων από επιβλαβές οπτικοακουστικό υλικό στα μέσα ενημέρωσης, ενώ από την πλευρά του Συνήγορου του Πολίτη, η νομικός Άννα Ρούτση αναφέρεται στις πρωτοβουλίες της Ανεξάρτητης Αρχής για την προστασία των παιδιών από τα μέσα ενημέρωσης. Ο Νικ. Κουλούρης, αντιπρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, εξηγεί ότι η ΕΕΤΤ έχει ως αρμοδιότητα τη ρύθμιση της αγοράς των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ενώ το ΕΣΡ έχει ως αρμοδιότητα το περιεχόμενο και τόνισε πως δεν υπάρχουν ρυθμιστικά εργαλεία προστασίας των ανηλίκων από το διαδίκτυο και την τηλεφωνία.

Στις συμπερασματικές παρατηρήσεις ο Υπουργός Επικρατείας κ. Θεόδωρος Ρουσόπουλος επισημαίνει ότι το Συνέδριο αποτέλεσε μια αρχή και ότι επόμενο βήμα θα είναι η επεξεργασία των προτάσεων που θα κατατεθούν στον ειδικό δικτυακό τόπο που δημιουργήθηκε. Σε αυτόν, Φορείς αλλά και απλοί πολίτες μπορούν να καταθέσουν απόψεις και προτάσεις για την προστασία των ανηλίκων από επιβλαβές περιεχόμενο στα μέσα ενημέρωσης. Σημειώνεται ότι στον εν λόγω δικτυακό τόπο www.dialogos.gov.gr που ενεργοποιήθηκε τον Απρίλιο, ταυτόχρονα με τη λήξη του συνεδρίου, έχουν ήδη κατατεθεί προτάσεις, στοιχεία ερευνών και σχετικό υλικό. Η ΓΓΕ-ΓΓΕ θα προχωρήσει στην αξιολόγηση και αξιοποίησή του, μέσω επιστημονικής επιτροπής, που θα συσταθεί με αυτόν το σκοπό. Το υλικό που περιλαμβάνεται σε αυτόν τον τόμο είναι η επεξεργασμένη, σε δοκιμακή μορφή, απόδοση των εισηγήσεων που εκφωνήθηκαν στο συνέδριο. Την έκδοση επιμελήθηκαν στελέχη του Γραφείου της Γενικής Γραμματέως Επικοινωνίας. Οι ίδιοι οι εισηγητές έχουν επεξεργαστεί το τελικό περιεχόμενο των τοποθετήσεων τους.

Μαργαρίτα Παπαδά - Χειμώνα
Γενική Γραμματέας Επικοινωνίας